

ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ : ୨୦୦୫ ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଅମିତା ପାତ୍ର

ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ପୃଥ୍ବୀର ସର୍ବବୃହତ୍ତମ ସମ୍ବିଧାନ, ଯେଉଁଥିରେ କି ୩୯୫ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଓ ୧୦ଟି ଅନୁସୂଚୀ ରହିଛି । ଏହାର ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ଧାରା ୧୨ରୁ ୩୫ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକଙ୍କୁ ଜାତି, ବର୍ଣ୍ଣ, ଧର୍ମ ନିର୍ବିଶେଷରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଛଅ ଗୋଟି ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସଂପର୍କରେ ବିସ୍ତୃତ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ନାଗରିକ ଅଧିକାର ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମୂଳଭିତ୍ତି । ଏହି ଅଧିକାର ଫଳରେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସ୍ବାଧୀନତା ମିଳେ, ସେଥିରେ ସେ ସର୍ବବିଧି ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରେ । ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଯେତେ ସୁରକ୍ଷିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ନିରଙ୍କୁଶ ନୁହେଁ । ଧାରା ୧୯ରେ ଥିବା ‘ସ୍ବାଧୀନତାର ଅଧିକାର’ରେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆରୋପ କରାଯାଇଛି, ଯାହାଫଳରେ କି ସ୍ବାଧୀନତାର ଦ୍ଵାହି ଦେଇ କୌଣସି ନାଗରିକ ଦେଶର ସାର୍ବଭୌମତ୍ଵ, ସଂହତି, ନିରାପତ୍ତା, ଗୁପ୍ତ ବୈଦେଶିକ ବ୍ୟାପାର ଆଦିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସହିତ ସମ୍ବିଧାନର ତତ୍ତ୍ଵ ଉପରେ ଧାରା ୩୨ରୁ ୫୧ ମଧ୍ୟରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶମୂଳକ ନୀତିମାନ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି । ଏହି ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ସମାଜବାଦୀ, ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଓ ଉଦାରବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ବା ଆଦର୍ଶ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ତେବେ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଅନୁସରଣ କରିବ ବୋଲି ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତରମାନେ ଆଶା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ଏହି ନୀତି ମଧ୍ୟରେ ଇଙ୍ଗିତପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ରହିଥିବା ଓ ମୌଳିକ ଅଧିକାରରେ ଛାନ ପାଇ ନଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଲା ‘ନାଗରିକଙ୍କ ସୂଚନାର ଅଧିକାର’ ବା ‘ତଥ୍ୟ ଜାଣିବାର ଅଧିକାର’ । ଦୀର୍ଘ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ପରେ ସାଂପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସୂଚନାର ଅଧିକାରର ଗୁରୁତ୍ଵକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ କରି ଏହାକୁ ଏକ ଆଇନ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲେ ।

ସୂଚନା ଅଧିକାର ବିଲ୍, ଡିସେମ୍ବର ୨୦୦୪ରେ ସଂସଦ ଅଧିବେଶନରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବା ପରେ ମେ ୧୨ ତାରିଖ ୨୦୦୫ରେ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଜୁନ୍ ୧୫ ତାରିଖଦିନ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅବଦୁଲ୍ କାଲାମଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଥିଲା । ଏହି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନଟି ଚଳିତ ବର୍ଷ ଅକ୍ଟୋବର ୧୨ ତାରିଖରୁ ଜାମ୍ମୁ-କାଶ୍ମୀର ବ୍ୟତୀତ ଭାରତବର୍ଷର ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି । ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ : ୨୦୦୫ ହେଉଛି ଗତ ୨୦୦୨ ମସିହାରେ ସଂସଦରେ ଆଗତ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଜାଣିବାର ସ୍ବାଧୀନତା ଆଇନ (ଯାହାକି ଆଦୌ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇନାହିଁ)ର ଏକ ନୂତନ କଲେବର ।

ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ପ୍ରଶାସନରେ ସ୍ପଷ୍ଟତା ଓ ଦାୟିତ୍ଵବୋଧତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା । ସୂଚନା ଅଧିକାର ବଳରେ ସାଧାରଣ ଜନତା ସରକାରଙ୍କ କୌଣସି ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବା ନିଷ୍ପତ୍ତିଗତ ତ୍ରୁଟି ସୁଧାରିବାରେ ସକ୍ରିୟ ଭାବେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ଓ ନିଜର ସ୍ପଷ୍ଟମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିପାରିବେ । ଏହି ଆଇନ ଏକ ସଂବେଦନଶୀଳ ପ୍ରଶାସନ ଗଠନ କରିବା ସହ ପରିଚାଳନାଗତ ସମସ୍ୟା ଦୂର କରି ସରକାରଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ସହାୟକ ହେବ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହଁ, ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଅମଳାତନ୍ତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ପୂରି ରହିଥିବା ଗୋପନୀୟତାର ସଂସ୍କୃତିରେ ଯବନିକା ପଡ଼ି ଏକ ସୁସ୍ଥ ଖୋଲାମେଲା ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଆଇନ ଏଭଳି ଏକ ଅମୋଘ ଅସ୍ତ୍ର ଯାହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଦୁର୍ନୀତି, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଆଦିକୁ କିଛିକାଂଶରେ ହ୍ରାସ କରିବା ସଂଗେସଂଗେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ସଶକ୍ତିକରଣ ମଧ୍ୟ କରିହେବ । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ଅଧିକାରକୁ ବିଶେଷ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେବା ଫଳରେ କ୍ରମଶଃ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ସୂଚନା ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରାୟ ୫୦ଟି ଦେଶ ଏହାକୁ ପ୍ରଣୟନ କରି ସାରିଛନ୍ତି ଓ ୨୫ଟି ଦେଶ ଏହାକୁ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟାରତ । ଆମ ଦେଶରେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଆଠଗୋଟି ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଆଇନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିସାରିଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଯଦି ରାଜ୍ୟ ଆଇନ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନର ବିରୁଦ୍ଧାବରଣ କରୁଥିବ ତେବେ ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନ ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।

ଏହି ଆଇନର ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ସର୍ବସାଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ସମ୍ବିଧାନ, ସଂସଦ ବା ବିଧାନସଭା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନରେ ଗଠିତ ଯେକୌଣସି ସଂସ୍ଥା ବା ଅନୁଷ୍ଠାନ, କେନ୍ଦ୍ର ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ବା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା / ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ ଯେ କୌଣସି ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହି ଜନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାର ୧୨୦ ଦିନ / ୪ ମାସ ଭିତରେ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟକୁ କ୍ରମାଙ୍କିତ କରି ସଜାଡ଼ି ରଖିବେ ଯାହା ଫଳରେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ନାଗରିକଙ୍କୁ ସୂଚନା ଯୋଗାଇବା ସହଜସାଧ୍ୟ ହେବ । ସୂଚନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନେ ଯଥାସାଧ୍ୟ କମ୍ପ୍ୟୁଟରୀକରଣ କରିବେ ଓ ଡେବସାଇଟରେ ଦେବେ । କେବଳ ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଥରକ ପାଇଁ ସଜାଡ଼ି ରଖିଲେ ହେବ ନାହିଁ, ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏହି ପ୍ରକାଶନର ନବୀକରଣ କରାଯିବା ଜରୁରୀ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଜନସ୍ୱାର୍ଥ ଜଡ଼ିତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୀତି ବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ ତେବେ ତାହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶିତ କରିବେ । ଏହି ସମସ୍ତ ସୂଚନା ନିଜ ତରଫରୁ କିଭଳି ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ସେଥିପାଇଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେବେ ।

ଏହି ଆଇନ ଅନୁସାରେ କେତୋଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁରୀ ସୂଚନା ଯାହାର ପ୍ରକାଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ବା ଦେଶର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ, ଅଖଣ୍ଡତା, ସୁରକ୍ଷା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଆଇନ ଶୃଙ୍ଖଳା, ବୈଜ୍ଞାନିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ହେବ ବା ଯାହା କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବ, ଡ୍ରାଫ୍ଟ ଫର୍ମ ଆକାରରେ ଥିବ ବା କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟର ବିଚାର ଅଧୀନସ୍ଥ ଥିବ ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା, ମାନହାନି, ଅଶୃଙ୍ଖଳତା, ଅସଦାଚାର ବା ବ୍ୟବସାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ, ବୌଦ୍ଧିକ ଚିନ୍ତା ବିକାଶର ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବ, ତେବେ ସେଭଳି ତଥ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ଜାଣିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆଇନ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜ ସଂସ୍ଥାର ସଂଗଠନ, କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ, କାର୍ଯ୍ୟରତ ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା, ସେମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ କ୍ଷମତା ସଂପର୍କରେ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ, ସଂସ୍ଥାରେ ନିଆଯାଉଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି, କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ ପାଇଁ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା, କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପାଇଁ ଥିବା ନିୟମ କାନୁନ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ପ୍ରୟୋଗବିଧି, ସଂସ୍ଥାଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ନୀତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବାବେଳେ ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ଯଦି କିଛି ପରାମର୍ଶ ବା ମତାମତ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତେବେ ସେଥି ନିମନ୍ତେ କିଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ତାହାର ଏକ ବିବରଣୀ, ସଂସ୍ଥା ସହ ଯଦି ଅନ୍ୟ କୌଣସି କମିଟି, ବୋର୍ଡ଼, କାଉନସିଲ ବା ଉପସଂସ୍ଥା ଜଡ଼ିତ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ଯଥା- ସେଥିପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଜେଟ୍, କର୍ମଯୋଜନା, ବ୍ୟୟବରାଦ, ବ୍ୟୟିତ ଅର୍ଥର ବିବରଣୀ ସେହି ସଂସ୍ଥାର ଅଧିକାରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ମାସିକ ଦରମା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭତ୍ତା, ସେମାନଙ୍କ ବୈଠକ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କି ନୁହେଁ, ସେହି ବୈଠକର ବିବରଣୀ ସାଧାରଣ ଲୋକ ଦେଖିପାରିବେ କି ନାହିଁ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିବୃତ୍ତି, ସଂସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସର୍ବସିଡ଼ିଯୁକ୍ତ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ, ହିତାଧିକାରୀ, ମଞ୍ଜୁରୀ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ରିହାତି, ପରମିଟ୍, ପ୍ରାଧିକାରଣ ସଂପର୍କରେ ତଥ୍ୟ, ସଂସ୍ଥାକୁ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ମିଳୁଥିବା ତଥ୍ୟାବଳୀ, ଯଦି ସଂସ୍ଥା ଅଧୀନରେ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ କୌଣସି ପାଠାଗାର ଥାଏ, ତେବେ ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା, ସୁଯୋଗ ଓ ସର୍ବଶେଷରେ ସଂସ୍ଥା ପାଇଁ ଥିବା ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନାମ, ଉପାଧି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପୂରଣ କରି ରଖାଯିବ ।

ଉପରୋକ୍ତ ତଥ୍ୟରୁ ଯଦି କୌଣସି ସୂଚନା ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଜଣେ ନାଗରିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ସଂପୃକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଜନସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମରେ କେଉଁ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କୁ ଏଥିନିମନ୍ତେ ୨୦ଟଙ୍କା ଆବେଦନ ଶୁଳ୍କ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କୁ ଏହି ଶୁଳ୍କ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ୩୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ତେବେ ଆବଶ୍ୟକ ତଥ୍ୟକୁ ଦେଖି ଯୁକ୍ତର୍ଥ ଫି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ । ଏକ ପୃଷ୍ଠାର ତଥ୍ୟ ପାଇଁ ୫ ଟଙ୍କା, ପ୍ରାମାଣିକ ନକଲ ପାଇଁ ୧୦ ଟଙ୍କା, ସିଡି / ଫ୍ଲପି ପାଇଁ ଶହେ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଫି ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଫିର ଧାର୍ଯ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ଓ ଆବେଦନକାରୀ ଫି ଦାଖଲ କରିବା ସମୟ ଏହି ୩୦ ଦିନକୁ ବାଦ ଦେଇ ଗଣାଯିବ । ତେବେ ଯେଉଁଠି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଧନ ଓ ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଥିବ ସେଠାରେ ସଂପୃକ୍ତ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ୪୮ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଖାରଜ ର କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରିପାରିବେ ଓ ଏଥିପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ୪୦ ଟଙ୍କା ଫି ଦେଇ ପୁଣି ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅପିଲ କରିପାରିବେ ବୋଲି ଜଣାଇଦେବେ । ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବେଦନକାରୀ ଚାହୁଁଥିବା ତଥ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଦିଆନଯାଇ ପାରି କିଛି ଅଂଶ ଦିଆଯିବ, ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଏ ବିଷୟରେ ଜଣାଇବେ । ଯଦି କୌଣସି ଆବେଦନକାରୀ ଚାହୁଁଥିବା ତଥ୍ୟ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ତୃତୀୟ

ପକ୍ଷରୁ ମିଳିଥାଏ ବା ତୃତୀୟ ପକ୍ଷ ସେହି ତଥ୍ୟ ଗୋପନୀୟ ବୋଲି ମନେ କରୁଥାଆନ୍ତି ସେଠାରେ ଆବେଦନ ପତ୍ର ମିଳିବାର ୫ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟରେ ତଥ୍ୟ ଜଣାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରିବେ । ଏଭଳି ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ ଲାଗି ୪୫ ଦିନ ସମୟସୀମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ଅପିଲ୍ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କଠାରୁ ନ୍ୟାୟ ନପାଇଲେ ୫୦ ଟଙ୍କା ଦାଖଲ କରି ଜଣେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ୍ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ କରିପାରିବେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଅପିଲ୍ ପ୍ରାଧିକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନ ।

ଏଇ ଆଇନ ବଳରେ ରାଜ୍ୟରେ ସୂଚନା କମିଶନ ଗଠନ କରାଯାଇଛି, ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ହେଉଛି ପାଞ୍ଚବର୍ଷ । ଏହି କମିଶନରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନର ଓ ସର୍ବାଧିକ ଦଶ ଜଣ କମିଶନ ରହିପାରିବେ । ରାଜ୍ୟର ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ, ସାମ୍ବାଦିକ, ସମାଜସେବୀ, ଆଇନଜ୍ଞ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସୂଚନା କମିଶନ ଗଠନ କରାଯାଇପାରିବ । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନର ଓ ଜଣେ କମିଶନରଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା କମିଶନର ନିଜ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷମତା ବଳରେ କୌଣସି ସୂଚନା ଅଧିକାରୀ ଯଦି ଭୁଲ ବା ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ତେବେ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

ସେଥିପାଇଁ ସୂଚନା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟହ ୨୫୦ ଟଙ୍କା ହାରରେ ସର୍ବାଧିକ ୨୫ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ସେହିଭଳି କମିଶନ ଚାହିଁଲେ ବିନା ଫିରେ କୌଣସି ଆବେଦନକୁ ସିଧାସଳଖ ଗ୍ରହଣ କରି ତା' ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ।

ତେବେ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଲା ଆଇନଟିର ଫଳପ୍ରସ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା । ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ନିରକ୍ଷରତା କବଳିତ ସାଧାରଣ ଜନତା ଯଦି ଏହାର ସୁଫଳ ନ ପାଆନ୍ତି ତେବେ ଏହି ଆଇନଟି ଅନେକ ଭଲ ଆଇନ ଭଳି କେବଳ କାଗଜ କଲମ ଭିତରେ ସୀମିତ ରହିଯିବ ଓ ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ କେତେକ ନ୍ୟସ୍ତ ସ୍ୱାର୍ଥବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଇନର ଦୁରୁପଯୋଗ ହେବ, ତେଣୁ ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ହେବା ସହିତ ଏହାର ବହୁଳ ପ୍ରସାର ପ୍ରଚାରର ପ୍ରୟୋଜନ ରହିଛି । ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୂଚନା ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ସଂଗଠନ ଆଗେଇ ଆସିବା ଉଚିତ, ତେବେ ଏହି ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇପାରିବ ।

ରାଜ୍ୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଲିଟର ପ୍ରତି ୧୬ ଟଙ୍କା ଦରରେ ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ

ଡିଜେଲ ଗାଡ଼ି ତାଲିବ

(ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଓରେଡ଼ାର ସଫଳତା)

ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଭାଗ ଅଧୀନସ୍ଥ ଓଡ଼ିଶା ଅକ୍ଷୟ ଉର୍ଜା ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା (ଓରେଡ଼ା) ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରାକୃତିକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ସର ବିକାଶ ତଥା ବିନିଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିର ବହୁବିଧ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ଚାଲୁ ରହିଛି । ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସୌରଶକ୍ତିର ବିନିଯୋଗ ଓ ପବନ ଶକ୍ତିର ବିନିଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ ସଫଳତା ହାସଲ କରାଯାଇ ପାରିଛି । ସଂପ୍ରତି ବନସ୍ତତି ଉତ୍ସରୁ ଉର୍ଜା ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଯେଭଳି ବୈଷୟିକ ଓ ବୌଦ୍ଧିକ ସ୍ତରରେ ବୈପ୍ଳବିକ ଉଦ୍ୟମ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି, ସେଥିରୁ ଓଡ଼ିଶା ଅକ୍ଷୟ ଉର୍ଜା ବିକାଶ ସଂସ୍ଥା ପଛେଇ ଯାଇ ନାହିଁ ।

ନିକଟରେ ଓରେଡ଼ା ପକ୍ଷରୁ ବନସ୍ତତି ଉତ୍ସରୁ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଚାଲିଆସିଥିବା ଗବେଷଣା ଫଳବତୀ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ସଂପ୍ରତି ଓରେଡ଼ା ଦୈନିକ ୬୦୦ ଲିଟର ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ହାସଲ କରିଛି । ଯାହାକି ଲିଟର ପିଛା ପ୍ରାୟ ୧୬ ଟଙ୍କା ଦରରେ ବଜାରରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ ଏବଂ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବେ ଏହା ପାରମ୍ପରିକ ଡିଜେଲ ଦରଠାରୁ ଜେର କମ୍ ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଏହା ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିରୋଧକ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରବି ନାରାୟଣ ନନ୍ଦଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଏହି ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ସରକାରୀ ଭାବେ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଷୟିକ ବିଭାଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଡିଜେଲ୍ ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକରେ ଡିଜେଲ୍ ପରିବର୍ତ୍ତେ ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ଚଳିତ ମାସ ୨୦ ତାରିଖଠାରୁ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ବୋଲି ନୀତିଗତ ଭାବେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି । ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବାୟୋ-ଡିଜେଲ୍ ଲିଟର ପ୍ରତି ସମ ପରିମାଣର ଗତି ଏବଂ ମାଇଲେଜ୍ ଦର୍ଶାଇବ ।